

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z protestu wyborczego T. K.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[SOP]

UZASADNIENIE

T. K. (dalej: „wnosząca protest”) pismem z 19 października 2023 r. wniesionym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w M., złożyła protest wyborczy przeciwko wyborom do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, podnosząc, że doszło do następujących naruszeń:

1. niezadbania przez Państwową Komisję Wyborczą, aby wybory odbyły się zgodnie z obowiązującą Konstytucją i Kodeksem wyborczym,

- gdyż nieprawidłowości, obserwowane w większości okręgów wyborczych były podawane w mediach społecznościowych;
2. niesprawdzenie przez Państwową Komisję Wyborczą prawa kandydatów do wybieralności (na przykładzie R.G.);
 3. przewodnicząca Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. nie zadbała o to, żeby stół z kartami wyborczymi był wystarczająco długi, żeby karty nie leżały w plikach, tylko obok siebie;
 4. członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. mając karty wyborcze w jednym pliku, masowo wywierali wpływ na wyborców, zadając im pytanie, ile kart wyborczych sobie życzą i wydając im osobiście te karty – co jest równoznaczne z agitacją i inną manipulacją wyborczą;
 5. Państwowa Komisja Wyborcza dopuściła do głosowania jako kandydata na posła R. G., który przebywał w tym czasie za granicą.

Wnosząca protest zażądała stwierdzenia nieważności wyborów do Sejmu i Senatu oraz referendum, stwierdzenia nieważności wyborów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. oraz stwierdzenia nieważności wyboru posła R. G.

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w M. wskazał, że lokal wyborczy Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K., przygotowany przez Konsulat Generalny RP w M. i członków komisji, spełniał wszystkie wymogi określone w wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z 3 października 2023 r. Wszystkie zadania Obwodowa Komisja Wyborcza nr [...] w K. wypełniła w dniu wyborów, tak przed otwarciem lokalu wyborczego, jak i w trakcie głosowania, stosując z jak najwyższą starannością i uwagą powyższe wytyczne. Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. wydawali karty do głosowania wyborcom uprawnionym do głosowania w tym obwodzie po jednej karcie do głosowania w wyborach do Sejmu, Senatu i w referendum. Karty do głosowania ułożone były w trzech grupach: odpowiednio do Sejmu, do Senatu i referendum.

Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. nie wywierali wpływu na decyzje wyborców w kwestii pobierania kart i głosowania. Respektowali każdorazowo odmowę przyjęcia przez wyborców jednej lub dwóch kart do głosowania, czyniąc zawsze w rubryce spisu wyborców „Uwagi” stosowną adnotację na temat odmowy. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w M. wniósł o uznanie protestu za niezasadny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 242 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 2408, dalej: „k.wyb.”), Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym i wydaje, w formie postanowienia, opinię w sprawie protestu. Powyższe przepisy znajdują zastosowanie również w przypadku wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów do Senatu (art. 258 k.wyb.).

Protest przeciwko ważności wyborów może być wniesiony do Sądu Najwyższego z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Zgodnie z art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Z treści tego przepisu wynika, że osoba wnosząca protest jest zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów. Sąd Najwyższy pozostawia natomiast bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą wymogów formalnych, tj. niezawierający zarzutów, które zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., mogą być podstawą kwestionowania ważności wyborów oraz w którym nie przedstawiono lub nie wskazano dowodów, na których zarzuty te byłyby oparte (art. 243 § 1 k.wyb.).

W niniejszej sprawie wnosząca protest nie sformułowała zarzutów, z których wynikałoby, że doszło do popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.). Powołane przez nią zarzuty mają charakter ogólny i abstrakcyjny – w zakresie w jakim odnoszą się do nieprawidłowości funkcjonowania obwodowych komisji wyborczych.

W zakresie dotyczącym nieprawidłowości mających miejsce w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K., wnosząca protest nie tylko nie przytoczyła zdarzeń, które stanowią naruszenie przepisów wyborczych, ale również nie powołała dowodów w zakresie ich wykazania. Jej twierdzenia stoją tymczasem w sprzeczności ze stanowiskiem wyrażonym przez Konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie stanowi również naruszenia prawa wyborczego możliwość oddania głosu na kandydata na posła, który przebywał za granicą, czego zresztą wnosząca protest, jak sama wskazała, nie była w stanie wykazać. Należy również dodać, że nie stanowi okoliczności pozbawiającej prawa do wybieralności okoliczność postawienia kandydatowi na posła zarzutów karnych. Zgodnie z art. 11 § 2 k.wyb., utrata prawa wybieralności ma miejsce w przypadku skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wydania prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 342, 497, 1195 i 1872).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że opinia wnoszącego protest, ze swej istoty niepoparta żadnymi dowodami, może być zakwalifikowana wyłącznie jako opinia prywatna, a zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w ustawie

(np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., I NSW 206/19). Co więcej, osoba wnosząca protest nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym, odnoszących się do ogólnie pojętych wydarzeń w kraju lub za granicą, o których protestujący jedynie słyszał. Przyjęty zarówno w Kodeksie wyborczym, jak i ustawie z 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym model protestów wyborczych i referendalnych polega bowiem na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretnej kontroli ważności wyborów i referendum. Brak natomiast podstaw prawnych do prowadzenia w tym zakresie kontroli abstrakcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. orzekł jak w sentencji.

[ms]

[ał]